

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 23. septembra 1863.

Gospodarske stvari.

Gotova pomoč, da zajec sadnih drevés ne objeda.

V kmetijskih časopisih se je špehova koža (bohovka, Speckschwarte) že večkrat priporočala, da odvrtača zajca, ako se ž njo drevesa namažejo. Po obilnih skušnjah zanesljivih sadjorejcev je to gotova pomoč. Al vprašanje je: ali špehova maščoba drevesni skorji ne škoduje?

O tem pripoveduje gospod Havser v „Pomolog. Monatschrift“ to-le:

Pred nekterimi leti me sreča nekega jesenskega dné eden mojih sosedov, ki je nesel kos svinske kože v roci. Ko ga poprašam, čemu mu bode, mi odgovori, na vrt grem, da bom ž njo drevesca namazal, da mi jih zajec ne ogrize in da gladko in mlado skorjo dobijo. Odsvetujem mu to opravilo in pravim, da ravno ta maža utegne drevesni skorji jako škodovati. On se mi nasmeja in pravi: „Gospod! ravnaj že veliko veliko let tako, in zajec mi ni še nikdar drevesc poškoval; pa tudi drevesna skorja je tako gladka in zdrava ostala, da lepše želeti ne morem“. Z glavo zmajem in grém svojo pot; pa si zapomnim, da bom drugo spomlad vidil, ali se bo zajec s špehom (slanino) namazanih drevesc lotil ali ne. Vrt kmetov je z živo mejo ograjen, skozi ktero ne samo zajci lahko smuknejo, temuč tudi psi. Al pri vsem tem vendar le nisem nikjer zapazil, da bi bil zajec drevesca ne letos, ne v poprejšnjih letih oglodal. Drevesca so kaj lepe in zdrave, rastejo, da je veselje, na skorji se ničesa ne vidi, da bi bolehale, gladka in svetla je, kakor da bi bila v enem dnevu zrastle.

Potem takem ne odganja maža s špehovo kožo ali svinskim popkom samo zajca od dreves, temuč pripomore tudi, da skorja zdrava in gladka ostane. Da bi pa drevescom vendar-le škodovalo, če bi se s svinsko maščobo preveč in predebelo namazale, je gotovo, ker to vé vsak umen gospodar, da debela ne smemo z mastjo tako zapažiti, da bi dihati ne móglo, ker potem bi poginilo.

Slavni vrtnar Lukas opominja to-le: Da mastna namaža nekterim drevescem škoduje, nekterim pa ne, to izhaja odtod, o katerem času se namažejo. Če se drevesca v jeseni ali pozimi v mrzlem vremenu namažejo, jim ne škoduje; če se pa namažejo v gorkem vremenu, da solnce na drevesca koj, ko so namazane, sije, jih prepeka in maščobo v skorjo zlo vžene, takrat jim škoduje mazilo.

Zapomnite si tedaj gospodarji to-le: Gotova resnica je, da maščoba varuje drevó, da ga zajec ne gloda, pa tudi ne škoduje drevesu, ako se mast ne

namaže na drevo na debelo, ampak tanko, in se to opravi v jeseni ali pozimi.

Gospodarska skušnja.

* Kloroform pri čbelah. Na Angležkem so po več srečnih skušnjah zvedili, kdor hoče izprazniti panj, to je, čbele pregnati v drug panj, omami jih s kloroformom. Panj se zastran svetlobe s kakim prtom pregre in kloroforma se va-nj nekoliko kapljic vlije. Koj ko se vidi, da so čbelice omamljene, se brez vse nevarnosti v kak drug panj denejo, v katerem se drugo jutro zopet vse oživé in rojé okrog novega panja vesele kakor okrog poprejšnega.

O goveji kugi na dalje.

V Beču na Notranjskem in v Pirčah v kočevskem kantonu goveja kuga odjenjuje, na novo pa se je začela v Vasi, brž ko ne iz Pirč zatročena. Dotična komisija je 17. dné tega mesca bolnega vola pobiti dala, zraven tega pa še troje goved, ki so s kužnim volom bile v enem hlevu. Ker gospodar bolnega vola ni skrival, ampak ga komisii brž naznanil, se mu bojo pobite pa še zdrave goveda, po odšteti vrednosti kože, vse poplačale, kakor sta jih cenila prisežena moža, za že bolnega vola pa prejme gospodar po postavi 2 tretjini njegove vrednosti. Ali se bo s tem zatrla kuga, ni še gotovo, ker je cela vas do 16. dné t. m. svojo živino skupaj pasla.

Pri tej priliki, ko je dr. Bleiweis bil v Pirčah in Vasi, je bil tudi čez Kolpo v hrvaškem Brodu, pa se ondi iz pripovedovanja za blagor svojega okraja skrbnega predstojnika g. Matkoviča prepričal, v kakoršnih nadlogah so zavoljo pomanjkanja vode take sela na Hrvaškem, kjer število goved znaša po 2000 ali celo 3000, pa bi morale zaprte biti zaradi kuge.

Dopis c. k. deželne general-komande zagrebške od 7. dne t. m. naznanja žalostne novice o goveji kugi na vojaški granici. Ne le da v prejšnjih selih ni potihnila kuga, se še čedalje bolj razširja v tacih krajih, ki so blizo bosniške meje in blizo reke Save in Une, kamor se kužna mrha še zmiraj meče. Že 7379 goved je zgubila vojaška granica po kugi do 1. dné tega mesca. „Bosnjak je grd nemarnež in njegova gosposka je brez vse moči in veljave“ — pravi oni dopis — in odtod izvira velika nesreča za hrvaško deželo. V turškem Brodu je od 1200 goved jih poginilo že 1100, in večidel njih segnjije nezakopanih! — Tu pač se dosti očitno kaže, kakošna nesreča, ako se uname kuga, utegne biti turška skozi in skozi zanemarjena dežela drugim sosednim deželam, in kakošne žalostne nasledke ima tisti protektorat, kterega